

רעה פיהמ"ש בכורות פרק ששי משנה ו - ב לרמב"ם

[א] נפגמה חסרה, כלומר שנחתך ממנה מגוף הסחוס, לא מן הקצה העליון שהוא כדמות עור (פה). וסחוס שם "אלגצ'רוף". מלוא כרשנה שיעור גרגר ה"כרסנה". ואפילו היה הנקב מאריך או באיזו צורה

שיהיה, אם מצטרף ממנו ככרשנה הרי הוא מום. נפרכת שהיא נפרכת בין האצבעות ומתפוררת. ואין הלכה כר' יוסי (פז).

[ב] רים שם עפעף מעפפי העין. ולבן שם החלק הלבן שבעין. ודק פירושו הרושם. וכבר נתבאר שכל מה שיארע בלבן לבדו אינו מום, והדק הזה אם היה נקודה לבנה בשחור של העין ותהיה משוקעת בעין עד שהיא נראית שפלה הרי הוא כשר ואינו מום. ואם היתה בולטת על פני העין הרי הוא מום. ואם היתה נקודה שחורה בולטת בשחור של העין הרי זה גם כן נקראת דק, אבל אינו מום, ואם נעשה שקוע כל שהוא בשחור של העין הרי זה מום [לז ע"ז]. וחלון

נחש שני שמות נרדפים לענין אחד [לז ע"ז], והוא שיוצא בעין בשר יתר והוא נמשך עד שהוא חופה משהו מן השחור של העין, ושמו המפורסם אצל הרופאים "אלצ'פרה" (פז). ועינב (פה) בליטה, והוא

יציאת מקצת השכבה שהיא כעין עינב מחמת חולי בקרנית. ותבלול התערובת, נגזר מן בלל, והוא שמתערב השחור בלבן, ויש לו גם כן שני דינים כשם שלדק יש שני דינים, והם שזה שנראה כאלו

הלבן נמשך ממנו משהו לשחור של העין הרי הוא

מום, והוא אמרו לבן הפוסק בסירה ונכנס בשחור. ואם יצא מן השחור דבר הניכר לחוש ונמשך ללבן אינו מום, והוא ענין אמרו בשחור ונכנס בלבן, כלומר נפסק בשחור ונכנס בלבן אינו מום. וסירה היא גבול הלבן (טז), כי שכבות העין פרושות על כל העין ומקיפות אותה, וזולתי הלבן שהוא סובב את השכבה הקרנית וצמוד מכל (ז) צדדיו סביב השחור של העין, כלומר סביב המקום הנראה בעין בגווני השחור או הכחול, ואינו פרוש על כלל העין. ואנחנו אין מטרתנו לדבר על סיבות אירוע החליים הללו, ולא בקביעת מקום החולי

המדויק, באיזה שכבה הוא, ומה מהם ראוי להקרא חולי באמת, ומה הוא הנלוה לחולי, כי כונתי שיהא ידוע הדבר שאם תראה אותו תאמר שהוא מום, זהו המכוון כאן, לא שנרפא את החליים הללו, כי אז

פרק ששי

[א] על אלו מומין שוחמין את הפבור, נפגמה אונו מן הסחוס אבל לא מן העור, נסדקה אף על פי שלא חסרה, נקבה מלא כרשנה או שיבשה, אי זו היא יבשה, כל שתנקב ואינה מוציאה טפת דם. ר' יוסי בן משולם אומר יבשה שתהא נפרכת. [ב] רים של עין שנקב, שנסדק, שנפגם, היה בעינו דוק או תבלול, חלון נחש, עינב. אי זה הוא תבלול, לבן הפוסק בסירה ונכנס בשחור. ונכנס בלבן אינו מום, שאין מומין בלבן [סג].

[סג] נמשנה שנגמרא ד"ו לימא שאין מומין בלבן, והוגה נשטמ"ק. אך נמשניות ד"ו לימא.

הערות וביאורים

[טז] דהלכה כרבנן, ובה"ז בעינן מום מובהק, לכן פסק הטור דבעינן נפרך בציפורן. (פז) בד"ו וכן במהר"י קורקוס ובכס"מ: 'טפר"ה'. והיינו תרגום של ציפורן. וכ"פ רבינו בחיבורו (הל' צלם המקדש פ"ז ה"ה). והראב"ד (שס) השיג דהיינו יבלת, לכן פירש שורת אדמימיות העוברת בשחור. והעיר החסדי דוד (כפ"ז) דהגמרא קוראו לבן הנכנס בשחור, וע"כ כוונת הראב"ד שהיינו חוט לבן שמתאדם מחמת החולי. ומהר"י קורקוס והכס"מ (שס) ביארו בדעת רבינו דיבלת היינו בירוג"ה, ותמה מרכבת המשנה (שס) דגם טפר"ה וגם בירוג"ה הוה בכלל יבלת, לכן פירש דעת רבינו דיבלת היינו דוקא בלובן העין, וחילון היינו בשחור. (פה) מכאן עד 'בקרנית' נוסף בגליון כתה"י, וליתא בד"ו. (פז) רש"י (לז ע"ז ד"ה לנן) פירש דסירה היינו השורה שבין השחור ללבן. (ז) בד"ז: אבל. ותוקן בד"ו.

(פה) ורבינו בחיבורו (הל' צלם המקדש פ"ז ה"ז) פירש העור המקיף את הסחוס. ורש"י (לז ע"ז ד"ה על) פירש אליה רכה. וכתב מהר"י קורקוס דנראה שרש"י פליג על רבינו בדינא וס"ל שבעור שסביב הסחוס הוי מום. והכס"מ הביא בשם רש"י אליה רכה של האזן, ותמה התוי"ט (פ"ו מ"א ד"ה אגל) שלא הזכיר שנחלק על רבינו. והחזו"א (ס"ה סק"ז ד"ה וסינו) תירץ שבאמת רבינו ורש"י לא נחלקו, ורש"י מודה שכל העור אין בו מום, ורק נקט אליה מפני שהיא רחבה וניכרת יותר. (פז) וב"פ רבינו בחיבורו (הל' צלם המקדש פ"ז ה"ז). אבל הטור (ס"ה טז) פסק כרבי יוסי בן המשולם, והב"י תמה מ"ט פסק הטור כיחידאה, והב"ח (ס"ה טז) והדברי חמודות כתבו דדעת הטור דמשמע בגמרא (חולין מו ע"ז) דהלכה כרבי יוסי, והסיקו דהעיקר כמש"כ רבינו דהלכה כרבנן. ות"י השפת אמת [נדפס בטעות ע"ש החידושי הרי"ם (ס"ה

פיהמ"ש בכורות פרק ששי משנה ג - ד לרמב"ם רעט

נצטרך לידיעת סבותיהם ומקומותיהם, ומה מהם חולי ומה מהם ארוע קל.

[ג] חורור הוא שפסקה הראייה מחמת אוטם העצב, וזה יודע כשאירע פתאום (צא). ומים הם המים

היורדים בעין, המפורסם אצל

בני אדם. ומה שאמר

הקבועים הולך על המים

ועל החורור, כי פעמים

משתחרר האוטם, ויפסקו

המים ויתמעטו, ולא ישאר

העדר הראייה, ויש שהראייה

נעדרת מסבות אחרות והוא

מבריא לאחר מכן, לפיכך

אמר זה יודע שהחורור קבוע

אם שהה שמונים יום לא

רואה. ואמר ר' חנניה שהוא

צריך להבדק בכל עשרים

וששה יום ושני שלישי (צב)

יום משעה שהרגשנו בזה,

אם מצאנוהו רואה, ושוב אינו

רואה, למשל ממחרת יום

הבדיקה, אנו מונים לו שמונים יום אחרים משעה

שנעדרה הראייה, ובכל שליש של משך זמן זה גם

כן נבדקנו. אמר שכמו כן יודע אם המים קבועים,

אם התמיד כך זמן מה, והתחיל להודיע את משך

הזמן, והודיע שהוא בזמן ידוע מתקופות השנה, ולא

כמו שמונים יום הקודמים שהם משך זמן באיזו

תקופה מתקופות השנה שתהיה. אמר (צג) אם (צד)

אכל עשבים לחים ויבשים בימות הגשמים ולא

הבריא (צה), או שאכל עשבים לחים ויבשים שצומחים

בשדות השלהין (צו) ולא הבריא, או שאכל עשבים

יבשים המצויים בימות הקיץ ואחר כך אכל עשבים

לחים שצומחים אחרי כן בתחלת הגשמים ולא הבריא,

אף על פי כן אינו נעשה בעל מום שהרי לא נקבע

המים עד עתה ויתכן שיבריא.

ואם אכל את העשבים הלחים

של זמן הגשמים אדר וחצי

ניסן ועדיין אינו רואה, ואכל

לאחר מכן את שארית

העשבים שיבשו בשדה בזמן

הקיץ אלול וחצי תשרי

ועדיין לא הבריא, הרי הן

מים קבועין וישחט על מום

זה. ולכל הפחות יאכל מהם

כגרוגרת, וככל שיוסיף הוא

טוב יותר (צז), לפי שיש בהם

תועלת גם כן, כלומר

לעשבים האלה הלחים

והיבשים, בחולי הזה, וצריך

שיאכל מן העשבים האלה

באותו הזמן כגרוגרת או יותר

בכל סעודה וסעודה (צח), וקודם סעודה ואחר

שתיה (צט), ושיהיה מותר, כלומר שלא יהיה קשור

בעת אכילת כגרוגרת זו, ויהיה עם חברו, ויהיה

בשדה לא בעיר, וכאשר עשו עמו כך במשך הזמן

הזה הנזכר ואינו מבריא הרי הן מים קבועין (לג ע"ג).

והלכה כר' חנניה בן אנטגנס (ק).

[ד] וכן אם ניקב הבשר המפריד, העושה את האף

שני נקבים, באופן שהנקב הוא מפולש בין שני

הנקבים, אם היה בחלק הנראה על פני הבהמה (קא)

הערות וביאורים

הציה. (צו) כתב הרדב"ז (הל' איסורי מונח פ"ג ה"ד)

דפשיטא לרבינו דבא השיעור למעט שלא יפחות, ולא

שלא ירבו לה יותר. (צח) אב"ל רבינו בחיבורו (הל'

איסורי מונח פ"ג ה"ד) פסק אחר סעודה ראשונה. והיא

בעיא בגמרא, ובפירושו פסק רבינו לחומרא, ובחיבורו

פסק רבינו כאת"ל. ומהר"י קורקוס, כס"מ ולח"מ (סס)

דנו האם כוונת הגמרא לדעת רבינו בכל סעודה ביום,

או שא"צ דוקא סעודה ראשונה אלא איזה סעודה

שירצה יאכילנה. ומדברי רבינו כאן בפירושו נראה

שצריך להאכילה בכל סעודה ממש. (צט) הגירסא

לפנינו (לט ע"א) 'קודם שתיה'. וכן גרס רש"י (סס ד"ה

ה"ג). ורבינו גרס 'אחר שתיה'. וכ"פ רבינו בחיבורו

(הל' איסורי מונח פ"ג ה"ד). (ק) וב"פ רבינו בחיבורו (הל'

איסורי מונח פ"ג ה"ו). (קא) בד"ו: האדמה.

(צא) וב"פ רבינו בחיבורו (פ"ו מאיסורי זילת מקדש ה"ה).

אבל רבנו גרשום (לג ע"ג ד"ה מויוור) ורש"י (סס ד"ה

מויוור) פירשו שנכנס הלבן בשחור, והב"ח (סס אות ד)

ציין דחורור מלשון חורר, ותרגום לבן חורר. ועוד

הביא רבנו גרשום (סס) י"א שהוא קרום. (צב) בד"ג:

ושלושים. [ותוקן בד"ו]. (צג) בד"ו נוסף: ולפיכך

אמר. (צד) מכאן עד 'או' ליתא בד"ג, ותוקן בד"ו.

ובהמשך המשנה יש כמה שינויים הנראים כט"ס בד"ג.

(צה) רבינו כאן השמיט את הדין דבעינן שגדלו בבית

השלחין. וכן השמיטו רבינו בחיבורו (הל' איסורי מונח

פ"ג ה"ג). וביאר הרדב"ז דבימות הגשמים כולם שותים

ממי גשמים וליכא חילוק בין בית הבעל ובית השלחין,

ודוקא בימי הקיץ יש חילוק. (צו) ה"שון הערבי:

אלעטשנה. ופירושו הצמאות למים. ובד"ו: בארצות